

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lublin, dnia 5 listopada 2015 r.

Poz. 3368

UCHWAŁA NR VII/43/2015 RADY GMINY SŁAWATYCZE

z dnia 11 października 2015 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru, pieczęci, łańcuchów, sztandaru Gminy Sławatycze oraz zasad ich stosowania

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 1978 r. Nr 31, poz. 130 z późn. zm.) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Administracji i Cyfryzacji Rada Gminy Sławatycze uchwała, co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole i insygnia Gminy Sławatycze: herb, flagę, banner, pieczęć, łańcuchy i sztandar mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizując więź historyczną, kulturową i społeczno - ekonomiczną mieszkańców gminy.

§ 2. 1. Herbem Gminy Sławatycze jest: w polu złotym orzeł czarny o uzbrojeniu złotym i języku czerwonym, z mitrą na głowie oraz na piersi tarczą błękitną, w której trzy trąby czarne o okuciach, ustniku, wylocie i nawiązaniach złotych, w rosochę.

2. Wzór graficzny herbu stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. 1. Flaga Gminy Sławatycze to prostokątny płat materiału o proporcji 5:8 (wysokość do szerokości), złotym, z godłem herbu wysokości 9/10 wysokości płata, umieszczonym w części czołowej w taki sposób, że oś symetrii godła znajduje się w odległości 1/3 szerokości flagi od drzewca. Flaga taka, czyli flaga heraldyczna, jest najlepszym rozwiązaniem z punktu widzenia eksponowania godła.

2. Wzór graficzny flagi stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4. 1. Banner Gminy Sławatycze to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będącym pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, szerokości płata, jest umieszczone na 2/3 wysokości płata.

2. Wzór graficzny banneru stanowi załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5. 1. Ustanawia się Pieczęć Ozdobną Gminy Sławatycze.

2. Pieczęć okrągła o średnicy 36 mm, z herbem Gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: + *GMINA SŁAWATYCZE*. Przerzywnik +, rozpoczynający legendę, ma postać krzyża kawalerskiego, motywu często używanego na dawnych polskich pieczęciach miejskich.

3. Wzór graficzny pieczęci Ozdobnej Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 6. 1. Ustanawia się Pieczęć Ozdobną Rady Gminy Sławatycze.

2. Pieczęć okrągła o średnicy 36 mm, z herbem Gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: + *RADAGMINY SŁAWATYCZE*. Przerzywnik +, rozpoczynający legendę, ma postać krzyża kawalerskiego, motywu często używanego na dawnych polskich pieczęciach miejskich.

3. Wzór graficzny pieczęci Ozdobnej Rady Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 7. 1. Ustanawia się Pieczęć Ozdobną Wójta Gminy Sławatycze.

2. Pieczęć okrągła o średnicy 36 mm, z herbem Gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: + *WÓJTGMINY SŁAWATYCZE*. Przerywnik +, rozpoczynający legendę, ma postać krzyża kawalerskiego, motywu często używanego na dawnych polskich pieczęciach miejskich.

3. Wzór graficzny pieczęci Ozdobnej Wójta Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 6 do niniejszej uchwały.

§ 8. 1. Ustanawia się Łańcuchy Wójta i Przewodniczącego Rady Gminy Sławatycze.

2. Łańcuchy Wójta i przewodniczącego Rady Gminy Sławatycze składają się z 8 ogniów w formie plaketek w kształcie stylizowanych masek „brodaczy” naprzemiennie z 10 ogniwami w formie potrójnej fali wpisanej w ażurowy prostokąt. Ponadto w projekcie znajdują się 2 dodatkowe ogniwa-plakietki w kształcie kwiatu (ogniwa pierwsze na prawo i lewo od klejnotu łańcucha), zawierające z prawej (heraldycznie) w czerwonym polu godło herbu województwa lubelskiego, zaś z lewej (heraldycznie), w błękitnym polu godło herbu rodowego Trąby Radziwiłłów. Do pierwszego ogniwa łańcucha przywieszona jest od dołu plakietka z herbem gminy Sławatycze zrealizowanym w kolorze, ujętym w prosty ażurowy metalowy kartusz. Elementy metalowe łańcuchów są pozłacane dla Wójta i posrebrzane dla przewodniczącego Rady. Elementy kolorowe są emaliowane. Ogniwa łańcucha mają podwójną symbolikę. Z jednej strony kwiaty oraz maski przeplecione wzorami na kształt wstążek mają przywołać na myśl tzw. sławatyckich brodaczy, których nakrycia głowy składają się właśnie z kwiatów i wstążek. Z drugiej strony falisty wzór może przywołać na myśl rzekę Bug. Godło herbu województwa oddaje przynależność administracyjną gminy, zaś godło herbu rodowego Radziwiłłów ich historyczną zwierzchność nad Sławatyczami.

3. Wzór graficzny Łańcucha Wójta Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 7 do niniejszej uchwały.

4. Wzór graficzny Łańcucha Przewodniczącego Rady Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 8 do niniejszej uchwały.

§ 9. 1. Ustanawia się Sztandar Gminy Sławatycze.

2. Sztandar Gminy Sławatycze jest płatem materiału w kształcie kwadratu o wymiarach 100x100 cm, obszytym frędzlą szerokości 5 cm. Drzewce z drewna toczonego, średnicy 4 cm, i długości 200 cm. Prawa strona sztandaru to płat czerwony z godłem państwowym w części centralnej. Strona lewa to płat błękitny, w którego centrum herb gminy, powyżej napis *GMINA*, poniżej półokręgiem – *SŁAWATYCZE* czcionką w barwie granatowej. Na prawo od herbu rok 1515 – rok rzekomego pierwszego nadania praw miejskich Sławatyczom, na lewo rok 2015 – fundacji sztandaru. W rogach sztandaru – stylizowane maski brodaczy ze wstążkami. Złote elementy herbu oraz maski „brodaczy” wykonane przy użyciu złotej nici. Na drzewcach sztandaru osadzona jest tulejka wysokości 10,5 cm i średnicy 4,5 cm, na której ażurowy grot z godłem herbu Trąby Radziwiłłów. Całość wysokości 32 cm, wykonana z metalu w barwie złocistej.

3. Wzór graficzny sztandaru Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 10. 1. Herb, flaga lub banner gminy mogą być umieszczane w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów gminy oraz mogą być używane w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic gminnych, państwowych i regionalnych oraz podczas innych imprez promujących Gminę. Mogą być również używane przez Urząd Gminy i pozostałe jednostki organizacyjne oraz sołectwa do celów promocji Gminy Sławatycze.

2. Herb może być używany na przedmiotach przeznaczonych do celów handlowych i reklamowych wyłącznie za zgodą Rady Gminy Sławatycze lub upoważnionym przez nią organów.

3. Herb gminy umieszczany będzie na ceremonialnych drukach urzędowych Przewodniczącego Rady Gminy oraz Wójta Gminy.

§ 11. 1. W przyszłości wyobrażenie herbu Gminy Sławatycze może być wprowadzone na inne pieczęcie instytucji samorządowych tylko w trybie odrębnej uchwały.

2. Regulamin używania symboli Gminy Sławatycze oraz insygniów organów Gminy stanowi załącznik Nr 10 do niniejszej uchwały.

3. Uzasadnienie heraldyczno - historyczne projektów symboli Gminy Sławatycze stanowi załącznik Nr 11 do niniejszej uchwały.

§ 12. Traci moc uchwała Rady Gminy Sławatycze nr III/20/90 z dnia 12. 08. 1990 r. w sprawie Herbu Gminy.

§ 13. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sławatycze.

§ 14. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Józefa Buczek

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Herb Gminy Sławatycze

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 100%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 100%

C: 100%, M: 20%, Y: 0%, K: 0%

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Flaga Gminy Sławatycze

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 100%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 100%

C: 100%, M: 20%, Y: 0%, K: 0%

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Banner Gminy Sławatycze

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 100%, Y: 100%, K: 0%

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 100%

C: 100%, M: 20%, Y: 0%, K: 0%

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Pieczęć Ozdobna Gminy Sławatycze

Ø 36 mm

1:1

Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Pieczęć Ozdobna Rady Gminy Sławatycze

Ø 36 mm

1:1

Załącznik Nr 6 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Pieczęć Ozdobna Wójta Gminy Sławatycze

Ø 36 mm

1:1

Załącznik Nr 7 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Łańcuch Wójta Gminy Sławatycze

Załącznik Nr 8 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Łańcuch Przewodniczącego Rady Gminy Sławatycze

Załącznik Nr 9 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Sztandar Gminy Sławatycze

Załącznik Nr 10 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Regulamin używania symboli Gminy Sławatycze oraz insygniów organów Gminy

§ 1. Symbole i insygnia stanowią własność Gminy Sławatycze i są znakami prawnie chronionymi oraz mogą być używane w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

1. Herb Gminy i jej barwy: flaga, banner i sztandar, są najważniejszymi zewnętrznymi znakami symbolizującymi Gminę, są symbolem tożsamości i samodzielności integrującymi lokalną społeczność oraz stanowią reprezentacyjne elementy rozpoznawcze jednostki terytorialnej.

2. Prawo używania symboli gminy przysługuje organom Gminy, jednostkom organizacyjnym Gminy oraz innym podmiotom wykonującym zadania o charakterze użyteczności publicznej w imieniu Gminy.

3. Traktując używanie symboli Gminy jako jedną z form promocji Gminy, przyjmuje się jako zasadę bezpłatne wykorzystywanie ich wizerunku, przez podmioty nie wymienione w pkt. 2 pod warunkiem uprzedniego uzyskania zgody Wójta Gminy Sławatycze.

4. Symbole gminy, powinny być otoczone należyłą czcią i szacunkiem. Winne być utrzymywane w czystości i tak umieszczone, aby nie dotykały podłoża, podłogi lub nie były zamoczone w wodzie.

§ 2. Zasady używania herbu Gminy.

1. Herb Gminy używany jest w celach reprezentacyjnych i do oznaczenia własności samorządowej.

2. Herb Gminy jako symbol może być używany w szczególności:

- 1) W sali obrad Rady Gminy.
- 2) W gabinecie Wójta Gminy.
- 3) W sali ślubów.
- 4) Na budynkach i ich wnętrzach, stanowiących siedzibę organów gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.
- 5) Na witaczach usytuowanych na granicach gminy.
- 6) Na tablicach samorządowych.
- 7) W urzędowych publikatorach i innych wydawnictwach Gminy Sławatycze.
- 8) Na papierach urzędowych, kopertach i biletach wizytowych.
- 9) Na pojazdach oraz przedmiotach użytkowych.
- 10) W innych przypadkach zgodnie z wolą Rady Gminy Sławatycze.

§ 3. Zasady używania flagi gminy

1. Flaga gminy jest wywieszana:

- 1) Przed budynkiem, na budynku gminy oraz siedzibach instytucji gminnych.
- 2) Flaga może być wywieszona na stałe przed budynkiem Urzędu Gminy przy zachowaniu zasady poszanowania dla flagi.
- 2) Flaga może być wywieszana w dni świąt państwowych i gminnych lub innych uroczystości, w miejscach publicznych określonych przez Wójta Gminy

2. Flaga Gminy zachowuje pierwszeństwo (poza flagą państwową) przed innymi flagami w czasie wszystkich wydarzeń o charakterze lokalnym odbywających się na terenie gminy.

3. Flaga Gminy może być eksponowana w układzie pionowym (banner).

4. W dniach żałoby ogłoszonej przez organy państwowe lub samorządowe, flagi na masztach pionowych opuszcza się do połowy masztu, a flagi na masztach skośnych opatruje się kirem.

5. Flagi powinno używać się godnie i z należyтым szacunkiem.

6. Uszkodzoną flagę należy spalić.

§ 4. Zasady używania sztandaru gminy:

1. Sztandar Gminy Sławatycze jest używany podczas uroczystości państwowych i gminnych, a także podczas uroczystych sesji Rady Gminy Sławatycze.

2. Sztandarowi towarzyszy trzyposobowy poczet, składający się z chorążego i dwóch członków asysty, którego skład wyznacza Wójt Gminy Sławatycze.

3. Na uroczystościach innych niż wymienione w pkt. 2 sztandar może być obecny wyłącznie za zgodą Wójta Gminy Sławatycze.

§ 5. Zasady używania ozdobnych pieczęci urzędowych:

1. Pieczęcie ozdobne służą do opatrywania szczególnie ważnych lub uroczystych dokumentów.

2. Sposób ich używania określają odrębne przepisy.

§ 6. Zasady używania łańcucha Wójta Gminy:

1. Łańcuch przekazywany jest Wójtowi na sesji podczas której następuje jego zaprzysiężenie. Podczas tej sesji Rady Gminy Wójt przyjmuje łańcuch z rąk Przewodniczącego Gminnej Komisji Wyborczej i samodzielnie go zakłada.

2. Wójt nosi łańcuch w sytuacjach uroczystych lub w innych sytuacjach kiedy okoliczności tego wymagają.

3. Podczas zwykłych sesji Rady Gminy, w przeciwieństwie do Przewodniczącego Rady Gminy, Wójt nie używa łańcucha.

4. W każdym przypadku, kiedy łańcuch Wójta nie jest używany, jest on deponowany u Sekretarza Gminy, który odpowiada za jego zabezpieczenie.

§ 7. Zasady używania łańcucha Przewodniczącego Rady Gminy:

1. Łańcuch nakładany jest Przewodniczącemu Rady Gminy na sesji, podczas której następuje jego zaprzysiężenie. Łańcuch Przewodniczącemu nakłada radny senior. Nałożenie łańcucha jest formalnym aktem objęcia funkcji przez Przewodniczącego Rady Gminy. Po zakończeniu ostatniej sesji Rady Gminy w kadencji, Przewodniczący zdejmuje łańcuch i składa go na ręce radnego seniora.

2. Łańcuch zakłada Przewodniczący Rady Gminy wobec zebranych radnych, bezpośrednio przed rozpoczęciem obrad. Moment ten jest formalnym aktem objęcia przewodniczenia obradom przez Przewodniczącego. Po zakończeniu obrad Przewodniczący zdejmuje łańcuch i jest to formalnym aktem zakończenia obrad Rady Gminy.

3. Przewodniczący nosi również łańcuch podczas uroczystości kiedy występuje in gremio, lub w imieniu Rady Gminy.

4. W każdym przypadku, kiedy łańcuch Przewodniczącego nie jest używany, jest on deponowany u Sekretarza Gminy, który odpowiada za jego zabezpieczenie.

§ 8. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem, indywidualną decyzję co do konkretnych okoliczności i warunków użycia symboli Gminy i insygniów organów gminy podejmuje Wójt Gminy Sławatycze.

Załącznik Nr 11 do Uchwały Nr VII/43/2015
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 11 października 2015 r.

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne projektów symboli gminy Sławatycze

Kamil Wójcikowski, Robert Fidura
Łódź – Laski Szlacheckie,
marzec 2015

Wprowadzenie do heraldyki

Słowo herb pochodzi z czeskiego *erb*, co z kolei jest kalką niemieckiego *Erbe*, oznaczającego dziedzictwo. Już sama etymologia tego określenia wskazuje na sposób w jaki herby pojawiły się w naszym kręgu kulturowym. Te graficzne znaki związane były początkowo tylko z rodami rycerskimi, używane przez nie jako znaki rozpoznawcze na polu bitewnym. Pomysł powstał prawdopodobnie w dobie wypraw krzyżowych, kiedy zachodziła potrzeba odróżnienia od wroga obcego sobie rycerstwa, pochodzącego nierzadko z różnych krajów. Zbiór początkowo prostych figur szybko poszerzono, inspirując się m.in. zaobserwowanymi w czasie krucjat wzorami na orientalnych dziełach sztuki. Do Polski, herby dotarły w XIII wieku, prawdopodobnie z Niemiec i Czech przez Śląsk¹.

Herby miejskie pojawiły się w naszym kraju niemal równocześnie z rodowymi. Nowe formy samorządności nadawane miastom od XIII wieku wymagały wprowadzenia dla ich odpowiedniej symboliki, podkreślającej ową samorządność. Herby miejskie umieszczano głównie na pieczęciach².

Herby ziemskie, które są głównym obiektem naszego zainteresowania, symbolizować miały wszelkie terytoria, różniące się rozmiarami i rangą polityczną. Najstarsze herby ziemskie w Polsce pojawiły się jako herby księstw dzielnicowych w XIII wieku. Pierwsze znane przedstawienie pochodzi z co najmniej 1222 roku i zawiera konną postać księcia Kazimierza I opolsko-raciborskiego, trzymającego tarczę ze śląskim orłem. Użycie tego ptaka w różnych wariantach szybko stało się powszechne na ziemiach polskich. Dawne herby księstw niejednokrotnie przekształciły się w herby województw i niektóre ich elementy możemy podziwiać do dzisiaj³.

Gminy są uprawnione do posiadania herbu dopiero od 1990 roku, zgodnie z ustawą z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, której odpowiedni punkt mówi, że w gestii gminy leży: *podejmowanie uchwał w sprawach: herbu gminy, nazw ulic i placów publicznych oraz wznoszenia pomników*⁴. Należy zauważyć, że ustawa z niewiadomych powodów omijała flagi. 29 grudnia 1998 r. zmodyfikowano ten zapis. Stosowny artykuł otrzymał nowe brzmienie: *Jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego danej jednostki, własne herby, flagi, elementy oraz insygnia i inne symbole*. Wzory symboli, o których tu mowa, muszą być ustanawiane, co mocno zaakcentowała nowela do ustawy, w zgodzie z zasadami heraldyki, weksylologii i z uwzględnieniem miejscowej tradycji historycznej. Symbole przyjęte przez lokalne władze ustawodawcze podlegają zaopiniowaniu, co też określiła poprawiona ustawa, przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej⁵. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 2000 r. powołał 13-to osobową Komisję Heraldyczną, czuwającą nad poprawnością projektowanych herbów. Wnioski wpływające do Komisji Heraldycznej powinny zawierać barwne projekty rysunkowe herbów i flag (po dwa egzemplarze), ich opis, uzasadnienie merytoryczne oraz tekst uchwały o przyjęciu projektów przez jednostki samorządowe⁶. Opinia Komisji Heraldycznej – zgodnie z prawem – powinna zostać sformułowana w ciągu trzech miesięcy od złożenia próśby.

Podstawowe zasady heraldyki

Heraldyka polska nigdy nie wypracowała jednolitego systemu heraldycznego, ani żadnego powszechnego zbioru zasad. Tworząc herby trzeba postępować zgodnie ze wskazówkami

¹ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

² A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 64

³ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 86-88

⁴ *Dziennik Ustaw*, 1990, nr 16, poz. 95, art. 18, pkt. 13

⁵ *Dziennik Ustaw*, 1998, nr 162, poz. 1126, art. 5

⁶ S. K. Kuczyński, „Komisja Heraldyczna rozpoczęła działalność”, *Biuletyn PTH*

proponowanymi przez autorów współczesnych publikacji o charakterze heraldycznym, którzy zasady tworzyli w oparciu o niekompletne prace dawnych heraldyków polskich i opracowania zachodnie.

Podstawowymi elementami herbu są tarcza i godło. Kształty tarczy herbowej zmieniały się na przestrzeni lat. Pierwsze tarcze na ziemiach polskich, tak zwane gotyckie miały, zgodnie z ówczesną stylizacją, spód wycięty w łuk ostry. Wiek XV i Renesans przyniosły powrót do form Antyku, między innymi do łuków półkolistych i tak właśnie wycięte są spody ówczesnych tarcz – tak zwanych hiszpańskich. W zestawieniu tym pominiemy następną modę umieszczania herbów na wyszukanych tarczach o barokowo i rokokowo zdobionych kartuszach. Kolejnym typem tarczy, który nas interesuje jest XVIII i XIX wieczna tarcza francuska, upowszechniona w polskiej heraldyce przez twórców Albumu Heroldii Królestwa Polskiego, tworzących nowe herby na potrzeby miast, które dokumentacje swych herbów utraciły. Tarcza ta jest niemal prostokątna, z zaokrąglonymi dolnymi rogami i małym ostrzem pośrodku spodu⁷.

Współcześnie zaleca się projektowanie herbów z wykorzystaniem tarczy hiszpańskiej, ze względu na jej prostotę, przejrzystość i względną pojemność, oraz nawiązanie do złotego wieku w historii Polski.

Godło, czyli figura kładziona na tarczy, to najistotniejszy element herbu. Zasadniczo każda figura, poddana odpowiedniej stylizacji, może stać się godłem herbowym. Oczywiście należy unikać takich absurdalnych i niekojarzących się z heraldyką figur jak pojazdy czy fabryki. Godło, lub godła powinny być umieszczone centralnie i wypełniać tarczę herbową, ale nie dotykać do brzegów (wyjątkiem są tu np. przedstawienia wody, ziemi, lub murów obronnych). Nie zaleca się stosowania dodatkowych podziałów tarczy celem umieszczenia kilku godeł (poza wyjątkami), ale umieszczenie figur na jednym, wspólnym polu⁸.

Ścisłym regułem podlegają też barwy w herbie. W Polsce wyróżnia się 7 tak zwanych tynktur heraldycznych: złoto, srebro, czerwień, błękit, zieleń, czerń. Czasami dodaje się do tego barwę cielistą, purpurową i brunatną. W powyższym wyliczeniu wyróżnia się dwa metale – złoto i srebro, zaś resztę określa się mianem barw. Oczywiście najszlachetniejsze są kolejno złoto i srebro. Czerwień, jako barwa życiodajnej krwi, również stoi wysoko w hierarchii kolorów. Łączenie barw i metali reguluje zasada alternacji heraldycznej, która zabrania sąsiedzowania dwóch barw i dwóch metali. Wyjątkiem jest barwa czarna i cielistą, które mogą sąsiadować ze wszystkim. Zasada alternacji ma na celu wyróżnienie godeł z tarczy, tak aby herb był czytelny nawet z dużej odległości. Obowiązuje ona również w przypadku flag^{9 10}.

Pokrótkie należy powiedzieć też o języku opisywania herbów, zwanym blazonowaniem. Podstawową jego własnością jest opisywanie herbu od strony rycerza trzymającego tarczę, w związku z tym strony w opisie są odwrotne niż te, wynikające z rysunku. Kolejne zasady blazonowania, zaproponowane przez Alfreda Znamierowskiego, opisywanie nakazują rozpocząć od podania barwy pola, następnie zaś – figur. Barwy figur podajemy po określeniu ich nazwy i położenia. Istnieją położenia niektórych godeł, uznawane za standardowe i wówczas ich nie określamy. Na przykład dla miecza jest to położenie ostrzem w dół. W przypadku położenia odwrotnego do naturalnego, używa się określenia „na opak”. Miecz ostrzem w górę będzie zatem położony na opak. Istnieje 9 głównych stref, które określają położenie figur w herbie. Są to kolejno – prawy górny róg, środek głowicy, lewy górny róg, na prawo od środka, środek tarczy (położenie standardowe), na lewo od środka, na prawo od ostrza, ostrze (podstawa), na lewo od ostrza. Nazwy tych miejsc nie są ustalone i dopuszcza się inne określenia, jeśli tylko opisują one położenie precyzyjnie¹¹.

⁷ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 16

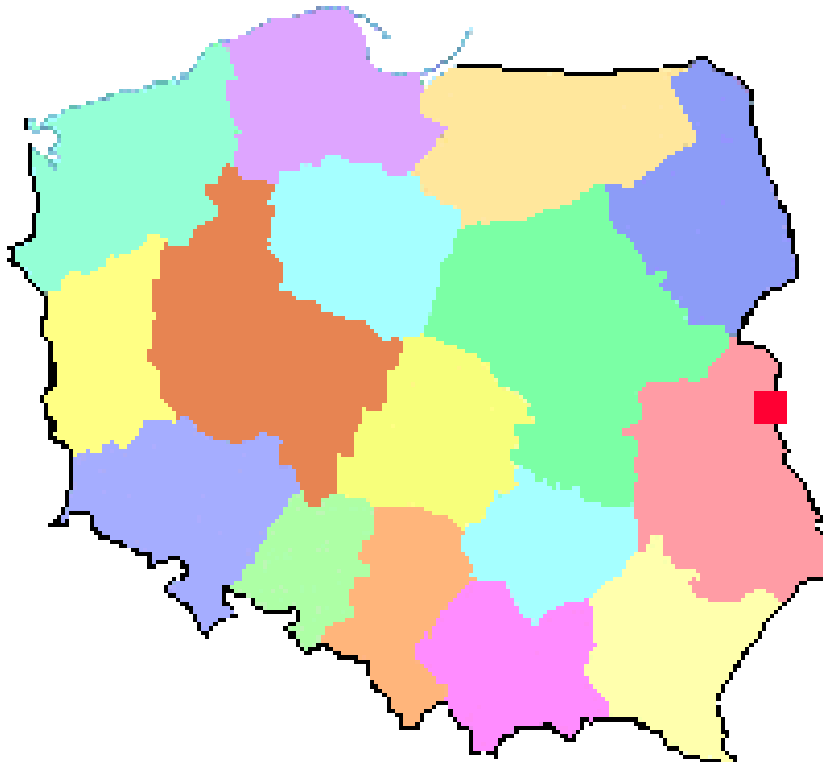
⁸ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

⁹ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 38-42

¹⁰ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 35

¹¹ A. Znamierowski, *Herbarz Rodowy*, Warszawa 2004, s. 79-85

Charakterystyka gminy Sławatycze

Rysunek 1: Lokalizacja gminy Sławatycze

Gmina Sławatycze to gmina wiejska położona w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim. Graniczy z gminami Hanna, Kodeń, Tuczną, oraz z Białorusią, na Bugu. W skład gminy Sławatycze wchodzi 12 sołectw: Jabłeczna, Krzywówólka, Krzywówólka-Kolonia, Liszna, Mościce Dolne, Nowosiółki, Parośla-Pniski, Sajówka, Sławatycze, Sławatycze-Kolonia, Terebiski, Zańków, oraz jedna miejscowość niesołecka – Kuzawka-Kolonia. Na powierzchni 71,1 km² mieszka tutaj 2 908 ludzi¹².

Warunki przyrodnicze

Pod względem fizyczno-geograficznym, gmina Sławatycze leży w obrębie Polesia Lubelskiego. Głównym elementem miejscowego ukształtowania terenu jest dolina rzeki Bug, której długość na terenie Gminy wynosi 15 km. Teren gminy obfituje w starorzecza i rowy melioracyjne. Krajobraz Gminy zdominowany jest przez krajobraz rolniczy i łąkowy, z małym udziałem lasów – 7,7%. Prawie 1/3 powierzchni Gminy jest chroniona w ramach Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W wodach Bugu i starorzeczach występują 44 gatunki ryb i 3 gatunki minogów. Na terenie Gminy istnieje wiele pomników przyrody, w tym grupa 44 dębów szypułkowych o wymiarach pierśnicy 280-770 cm w pobliżu klasztoru prawosławnego w Jabłecznej, wiąz szypułkowy o obwodzie 331 cm w Jabłecznej oraz głąz narzutowy o obwodzie 590 cm w Kolonii Sławatycze¹³.

Folklor i tradycje

Unikalnym w skali kraju zwyczajem, pielęgnowanym w Sławatyczach, jest żegnanie starego roku przez kolędników, przebranych za tzw. **brodaczy**. Brodacze to przebierańcy, którzy w charakterystycznych strojach w ostatnich 3 dniach grudnia paradują po sławatyczkich ulicach. Przebranie brodacza składa się z pomarszczonej maski ze skóry z oblamowanymi czerwienią

¹² Informacja Gminy

¹³ Strategia rozwoju Gminy

otworami na oczy i usta, długich wąsów i brody, wysokiego kapelusza przystrojonego kwiatami z bibuły i długimi, kolorowymi wstążkami; wierzchnie okrycie stanowi kozuch barani futrem na zewnątrz. Garb i długi kij w ręku były oznakami starości, wielkiego wysiłku, jaki trzeba było znieść w ustępującym roku. Ręce i nogi owinięte były słomą podwiązane powróżkami. Przygotowanie strojów zaczynało się z początkiem adwentu. Pierwsze za brodaczy przebierały się dzieci, później starsi. Dary zebrane w czasie kolędowania przeznacza się na cele społeczne. Brodacze omijają domy objęte żałobą, przez cześć pamięci zmarłego. Zwyczaj brodaczy sięga przynajmniej 5 pokoleń wstecz, ponieważ najstarsi mieszkańcy Sławatycz (ok. 90 lat) pamiętają, że opowiadali o nim ich dziadkowie¹⁴.

Fot 1: Pochód sławatyckich brodaczy¹⁵

Zabytki gminy

Krajobraz kulturowy okolicy Sławatycz ukształtowały współistniejące tutaj przez wieki społeczności wyznające katolicyzm, protestantyzm, prawosławie i judaizm. Do dzisiaj na terenie gminy koegzystują społeczności katolickie i prawosławne. Nie dziwi więc fakt, że wszystkie zabytki gminy to budowle sakralne. Według danych NID, do rejestru zabytków wpisane są: neorenesansowy kościół p.w. M.B. Różańcowej w Sławatyczach, zbudowany w latach 1913-19, z elementami wyposażenia z XVII-XVIII wieku; cerkiew prawosławna z przełomu XIX i XX wieku w Sławatyczach, w stylu bizantyjskim; prawosławny zespół klasztorny z XIX i XX wieku z cerkwią Św. Onufrego w Jabłecznej¹⁶.

¹⁴ Informacje Gminy

¹⁵ Fot.: robroy

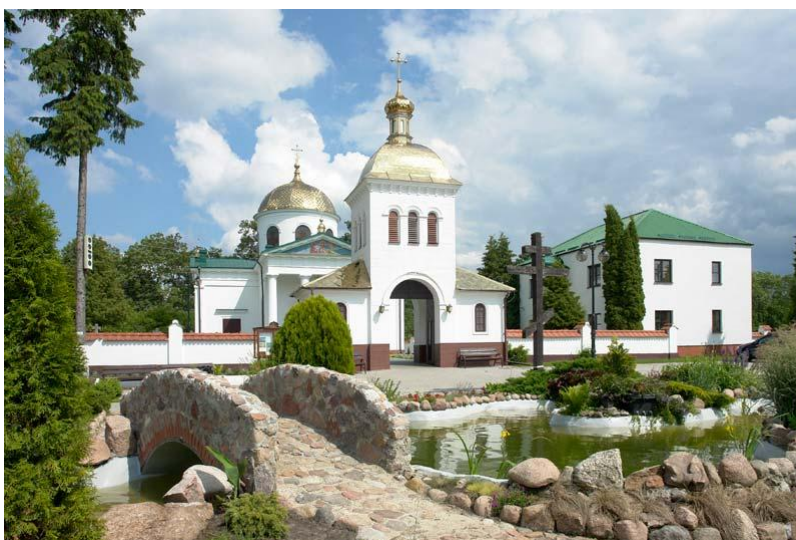
¹⁶ Informacje NID

Fot 2: Kościół parafialny w Sławatyczach¹⁷

Fot 3: Cerkiew w Sławatyczach¹⁸

Fot 4: Monaster w Jabłecznej¹⁹

¹⁷ Fot.: Ciacho5

¹⁸ Fot.: Ciacho5

¹⁹ Fot.: www.klasztorjableczna.pl

Rys historyczny gminy Sławatycze

Ponieważ, jak się dalej okaże, podstawą symboliki gminy Sławatycze będzie symbolika siedziby władz Gminy, ograniczymy się jedynie do podania zarysu historii Sławatycz.

Sławatycze były prawdopodobnie ośrodkiem osadniczym już w czasach prehistorycznych, 8-7 tys. lat p.n.e., za czym przemawiają m.in. znaleziska archeologiczne. Nazwa miejscowości pochodzi prawdopodobnie od starosłowiańskiego imienia Sławata czy Sławęta. Zmienność koryta Bugu oraz burzliwa historia zatarty wszelkie ślady historyczne wczesnego średniowiecza. Pierwsza wzmianka o Sławatyczach, jako wsi książęcej w ziemi brzeskiej, pochodzi z 12 września 1499. Wówczas to, niejaki Ursuł Wołoszyn, dworzanin książęcy, otrzymał Sławatycze w darze od Aleksandra I Jagiellończyka. Wieś należała do niego do roku 1514. W 1506 roku stawał w poczcie książęcym wraz z braćmi, którzy posiadali części wsi Zabłocie. Ursuł Wołoszyn zapisał Sławatycze w testamencie Michałowi Bohuszowi-Bohotynowiczowi, herbu Abdank bądź Korczak. Formalne przejęcie nastąpiło dwa lata po zapisie, czyli w 1516. Nowy właściciel stworzył podwaliny pod klucz dóbr sławatyckich – był właścicielem Hanny i Siemiatycz, gdzie zbudował dwory, nabył wsie Koroszczyno, Jabłeczno, Dołhobrody, Hanna, Dobrysz i dużą jurydękę w Brześciu nad Bugiem. Najważniejszym jednak przedsięwzięciem Bohotynowicza, było uzyskanie w 1515 dla osady przywileju królewskiego na prawo magdeburskie (według innych źródeł, nadanie z 1515 nie obejmowało praw miejskich). Nowe miasto otrzymało od właściciela ratusz oraz jatki. Bohotynowicz zawiązał też wójtostwo i bardzo prawdopodobne, że użyczył także miastu swojego herbu. Właściciel uposażył ponadto istniejącą tu cerkiew i wzniósł w pobliżu dworu zamek obronny. W czasach rządów Bohotynowiczów miasteczko było ośrodkiem niewielkim, z dużym rynkiem i ośmioma ulicami oraz 200 domami. Wschodnią granicę stanowiła skarpa nadbużańska, zaś północną – niewielka rzeka. Przy dworze, na Bugu, znajdowała się przystań rzeczna. Miasto czerpało dochody z poboru myta. Po śmierci Michała Bohusza-Bohotynowicza, dobra sławatyckie przeszły, zgodnie z testamentem z 1529, w posiadanie wdowy – Fedory z Sanguszków. W połowie XVI wieku dobra Fedory obejmowały miasta Hanna i Sławatycze, osiem folwarków, cztery młyny i karczmy oraz przystań rzeczna ze spichlerzem. W mieście było 250 domów i ok. 2000 mieszkańców. Handlowano tutaj zbożem, skórą, solą i produktami leśnymi, które spławiano Bugiem.

Fot 5: Hrabia Andrzej Leszczyński²⁰

W 1546 zmarła Fedora Bohotynowiczowa, zaś dobra sławatyckie podzieliły między siebie jej córki, z których Fedora (Teodora), otrzymała miasta Sławatycze i Hanna oraz Dołhobród. Fedora wniosła te dobra w wianie kniaziewi Fryderykowi Hlebowiczowi Prońskiemu. Książę Proński ponowił

²⁰ Mal. J. Faleku

dla Sławatycz prawa miejskie w 1577 (według innych źródeł, było to pierwsze ich nadanie). W 1584 właścicielem został Aleksander Proński, który wraz z matką, Teodorą, spierał się o majątek z sukcesorami trzeciej córki Fedory Bohotynowiczowej. Ostatecznie, cała majątność sławatycka została w latach 90 XVI wieku skupiona w ręku Aleksandra. W 1596 roku, tytułem wiana, majątność sławatycka przeszła we władanie Andrzeja Leszczyńskiego, który ożenił się z Teodorą Radzymińską-Prońską.

W latach 1607-1636, syn Andrzeja, Rafał, ponowił prawa magdeburskie dla Sławatycz. Możliwe, że w okresie tym, miasto pieczętowało się Wieniawą Leszczyńskich. Rafał Leszczyński był kalwinem i zamienił w 1624 roku miejscowy kościół na zbór. Jednocześnie uposażył i potwierdził przywileje miejscowej cerkwi i kahału. Kolejny właściciel, brat Rafała, Andrzej, był również aktywnym propagatorem kalwinizmu. Przed rokiem 1648, miasteczko miało ponad 250 dymów i około 2 500 mieszkańców. W 1648 zostało splądrowane przez wojska Chmielnickiego, które ponadto wymordowały 80% Żydów. Zniszczenia szybko odbudowano, w czym pomógł miastu status ośrodka kalwinizmu. W drugiej połowie XVII wieku było tutaj 193 domy mieszkalne, siedziba kahału, parafii unickiej i gminy kalwińskiej ze zborem oraz szkołą. Ponowne zniszczenia w okresie „Potopu” szwedzkiego również zostały szybko naprawione. Pomógł w tym m.in. przywilej królewski z 1674, który nie tylko potwierdzał stare przywileje mieszczan, ale także je rozszerzał. 3 czerwca 1676 roku, dobra sławatyckie nabył Michał Kazimierz książę Radziwiłł – podkomorzy i hetman Wielkiego Księstwa Litewskiego, za olbrzymią kwotę 320 000 florenów. Nowy właściciel 25 czerwca 1677 zatwierdził stare przywileje miejskie oraz nadał miastu herb rodowy Radziwiłłów, czyli orła z herbem szlacheckim Trąby na piersi. Pod koniec XVII wieku, Sławatycze były głównym centrum znacznego klucza dóbr, należącego do Radziwiłłów, tzw. „państwa sławatyckiego”. W jego skład wchodziły: Domaczew, Czersk, Lack, folwarki Dołhobrody, Holeszów, Dańce, miasto Sławatycze z dworem wraz z kilkunastoma wsiami, karczmami, młynami, spichlerzami i przystanią rzeczną. Same Sławatycze były miasteczkiem niedużym, z drewnianą zabudową, dużym rynkiem i siecią ośmiu ulic. Znamy ich ówczesne nazwy: Brzeska (najważniejsza), Rynkowa, Podrieczna, Folwarkowa, Chełmska, Przedzamcze. Mieszkańcy trudnili się handlem oraz rolnictwem. Domów było około 200, zaś mieszkańców 1 800. Oprócz zabudowań wójtostwa, była też cerkiew z zabudowaniami popa, kościół rzymskokatolicki z zabudowaniami plebana oraz bóżnica ze szkołą żydowską. W mieście było wówczas kilka jurydyk, trzymany przez niejakiego Krzymowskiego.

W początkach XVIII wieku, miasto zostało dotknięte rekwizycjami na rzecz wojsk rosyjskich. Spowodowały one spadek liczby ludności do ok. 900 osób, zaś domostw do ok. 110. Po 1710, Radziwiłłowie chcąc podnieść miasto ze zniszczeń, potwierdzili stare przywileje i udzielili szeregu ulg w materiale budowlanym. W 1721, staraniem Katarzyny księżnej Radziwiłłowej, nastąpiła relokacja cerkwi unickiej p.w. Opieki Matki Boskiej przy ul. Brzeskiej. Księżna założyła także przytułek dla starców. W połowie XVIII wieku, właścicielem był Hieronim Florian Radziwiłł. W końcu lat pięćdziesiątych, książę Hieronim zlikwidował w mieście część instytucji samorządowych, w związku z czym, aż do jego śmierci w 1760, miasteczko podlegało jurysdykcji starosty w Brześciu. Na dwa lata, do swojej śmierci w 1762, dobra sławatyckie przejął Michał Kazimierz Radziwiłł, zwany „Rybeńko”, a po nim jego syn – Karol Stanisław zwany „Panie Kochanku”. W tym czasie dobra były dzierżawione przez Józefa Wojciecha Mierzejewskiego – posła Sejmu Wielkiego.

Fot 6: Karol Stanisław Radziwiłł²¹

Fot 7: XIX-wieczna kopia przywilejów Sławatycz²²

Wraz z upadkiem I Rzeczypospolitej podupadać zaczęły także fortuny magnackie. W wyniku rozbioru, dobra sławatyckie, zwane „hrabstwem białskim”, zostały odcięte od głównych siedzib Radziwiłłów, znajdujących się w ziemiach litewsko-białoruskich. Nieobecność magnatów

²¹ Mal. Konstanty Aleksandrowicz

²² Fot. Archiwum Parafialne w Sławatyczach

wykorzystywali dzierżawcy i zarządcy, łupiąc miejscowych poddanych. Ostatecznie zaangażowanie księcia Dominika Radziwiłła po stronie Napoleona zaowocowało represjami i spiętrzeniem problemów ekonomicznych. W roku 1825, dobra sławatyckie przeszły we władanie książąt Wittgenstein, jako posag Stefanii Radziwiłłówny. W XIX wieku zmniejszyła się rola Bugu jako szlaku transportowego, znaczenia zaczęły nabierać szlaki lądowe. Sławatycze znalazły się nagle na komunikacyjnym uboczu, co nie sprzyjało ich rozwojowi. Mimo tego, osada powoli się rozbudowywała i rosła liczba mieszkańców. W 1820 było tutaj 1450 osób, z czego 554 Żydów. Do dyspozycji było 249 domów, prawie wyłącznie drewnianych. W 1860 liczba ludności wzrosła do 1714, z czego 928 Żydów i 4 innego wyznania. Sławatycze ominęły ważniejsze XIX-wieczne wydarzenia związane z walkami narodowowyzwoleńczymi. W okresie popowstaniowym, region dotknęła rosyjska działalność antyunicka. Między innymi w ramach represji, w 1869 roku Sławatycze pozbawiono praw miejskich i w 1870 wcielono do gminy Sławatycze. W tym okresie, właścicielami dawnych dóbr radziwiłłowskich byli książęta von Hohenlohe. W drugiej połowie lat 60, w ramach uwłaszczenia, przekazano chłopom część ziem należących do księżniczki Marii von Hohenlohe.

Na przełomie XIX i XX wieku liczba mieszkańców Sławatycz wzrosła do 3-4 tys. z udziałem Żydów sięgającym 60%. Dzięki wzrostowi zamożności mieszkańców oraz wydaniu „ukazu tolerancyjnego” w 1905, podjęto budowę nowego kościoła rzymskokatolickiego oraz cerkwi. Społeczność żydowska ufundowała nową bóżnicę. Pod koniec 1915 roku przez Sławatycze przebiegała linia frontu. Działania wojenne przyniosły poważne uszkodzenia kościoła oraz spalenie znacznej części osady. Prawdopodobnie w czasie I wojny światowej zaginął bądź uległ zniszczeniu oryginalny akt nadania praw miejskich Sławatyczom. W latach 1915-18, Sławatycze znalazły się w niemieckiej strefie okupacyjnej. W roku 1920 przez Sławatycze dwukrotnie przetoczył się front polsko-bolszewicki. Prawdopodobnie w wyniku zniszczeń wojennych, siedziba gminy Sławatycze została przeniesiona na jakiś czas do Hanny.

Również II wojna światowa nie oszczędziła miasteczka. W ramach akcji pacyfikacyjnych całkowicie zdewastowano centrum. Okupacyjne władze hitlerowskie utworzyły getto, z którego wywoziły w 1942 Żydów do Łomazów. W czasie okupacji, gminę włączono do powiatu bialskiego, likwidując powiat włodawski.

Powojenny cenzus stwierdził nie tylko straty materialne ale także poważne straty ludnościowe – pozostało jedynie 50% przedwojennej populacji. Bezpośrednio po wojnie, Sławatycze pozostawały senną miejscowością na uboczu. Nie sprzyjało im nadgraniczne położenie, zaś Bug przestał być rzeką spławną. Dopiero w latach 90, dzięki uruchomieniu przejścia granicznego, położenie przy granicy zaczęło działać na korzyść miejscowości. Po wojnie gmina zachowała przynależność administracyjną do powiatu włodawskiego aż do likwidacji powiatów w 1975 r. Według stanu z dnia 1 lipca 1952 roku gmina składała się z 11 gromad: Dańce, Dołhobrody, Hanna, Holeszów, Holeszów kolonia, Janówka, Kuzawka, Lack, Pawluki, Sławatycze i Zaświatycze. Jednostka została zniesiona 29 września 1954 roku wraz z reformą wprowadzającą gromady w miejsce gmin. Gminę reaktywowano 1 stycznia 1973 roku powiecie włodawskim w związku z kolejną reformą administracyjną, o mniejszej powierzchni na korzyść nowo utworzonej gminy Hanna. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie białskopodlaskim. Od 1999 gmina ponownie należy do powiatu bialskiego w woj. lubelskim^{23 24}.

²³ G. Michałowski, T. Jarmoszewicz, *Sławatycze 1499-1999*, Sławatycze 1999

²⁴ T. Demidowicz, *Sławatycze – zarys dziejów*, Biała Podlaska 2003

Kalendarium ważniejszych wydarzeń w historii gminy Sławatycze

- 1499 – pierwsza wzmianka o Sławatyczach, miejscowość książęca przekazana Ursułowi Wołoszynowi,
- 1514 – zapis przekazujący Sławatycze Michałowi Bohuszowi Bohotynowiczowi,
- 1515 – rzekome uzyskanie praw magdeburskich dla Sławatycz przez Michała Bohusza Bohotynowicza,
- 1529 – właścicielką jest wdowa po Michale Bohotynowiczu – Fedora z Sanguszków,
- 1546 – dobra sławatycyckie podzielone między córki Fedory, z których jedna wniosła miejscowość w wianie księciu Fryderykowi Prońskiemu,
- 1577 – rzekome uzyskanie praw miejskich dla Sławatycz przez Prońskich,
- 1596 – właścicielem miejscowości jest Andrzej Leszczyński,
- 1607 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Leszczyńskich,
- 1624 – zamiana kościoła na zbór protestancki,
- 1637 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Leszczyńskich,
- 1648 – najazd wojsk Chmielnickiego,
- 1674 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Leszczyńskich,
- 1676 – dobra sławatycyckie nabyte przez Radziwiłłów,
- 1677 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Michała Kazimierza Radziwiłła, udzielenie miastu herbu Trąby,
- 1710 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Radziwiłłów,
- 1767 – odnowienie przywilejów Sławatycz przez Karola Stanisława Radziwiłła, wraz z potwierdzeniem udzielenia herbu,
- 1795 – Sławatycze w zaborze austriackim, odcięcie od głównych siedzib rodowych Radziwiłłów,
- 1807 – Sławatycze w Księstwie Warszawskim,
- 1815 – Sławatycze w Królestwie Polskim,
- 1825 – Sławatycze w posiadaniu książąt von Wittgenstein,
- 1864 – uwłaszczenie chłopów, powołanie gminy Sławatycze
- 1869 – degradacja Sławatycz do rangi wsi, właścicielami są książęta von Hohenlohe,
- 1905 – budowa nowego kościoła rzymskokatolickiego, cerkwi oraz synagogi,
- 1915 – znaczne zniszczenia wojenne,
- 1920 – dwukrotny przebieg linii frontu polsko-bolszewickiego, Sławatycze w województwie lubelskim, powiecie bialskim (od 1923 – włodawskim),
- 1933 – przeniesienie władz gminnych do Hanny,
- 1939 – Sławatycze pod okupacją hitlerowską,
- 1945 – Sławatycze w powiecie włodawskim, województwie lubelskim,
- 1954 – zniesienie gmin, powołanie gromad
- 1973 – reaktywacja gmin, wydzielenie z części gminy Sławatycze nowej gminy Hanna,
- 1975 – likwidacja powiatów, Sławatycze w województwie bielskopodlaskim,
- 1999 – Sławatycze w powiecie bielskim, w województwie lubelskim.

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Historyczna sfragistyka i heraldyka Sławatycz

Sławatycze posiadały prawa miejskie od XVI wieku do 1869 roku. Jest sprawą dyskusyjną czy pierwsze prawa miejskie zostały nadane w 1515 czy w 1577. Jeśli przyjąć rok 1515, to pierwszym historycznym herbem Sławatycz mógł być Korczak lub Abdank, jeden z dwóch herbów przypisywanych Michałowi Bohotynowiczowi. Z kolei w 1577 roku, swojego herbu Pogoń, mogli udzielić Sławatyczom książęta Prońscy. Nie można także wykluczyć udzielenia herbu przez kolejnych właścicieli – Leszczyńskich (od 1596). Niestety nie zachowały się z tego okresu żadne pieczęcie miejskie ani opisy, dlatego też heraldyka Sławatycz do końca XVI wieku oparta jest na spekulacjach w ramach schematów obserwowanych dla innych miast prywatnych.

Pierwsze pewniki dotyczące heraldyki Sławatycz pochodzą z okresu administrowania miastem przez Radziwiłłów (1676-1825). Przywilej z dnia 25 czerwca 1677 nadawał Sławatyczom herb Trąby Radziwiłłów, właściwie własny herb książęcy, w którym rodowy herb Trąby umieszczono na piersi niemieckiego orła. Przywilej ten był następnie wielokrotnie ponawiany, a w jego wersji potwierdzonej przez Jana III Sobieskiego 15 lutego 1693, odnajdujemy słowa: *osobliwym przywilejem swoim temuż miastu sławatyckiemu herb domu swego, orła z trąbami trzema, nadał, tedy my go immobiliter aprobujemy*. Następnie znany jest z 15 stycznia 1761 odpis przywileju Augusta III, z informacją, że na marginesie przywileju *wymalowany Czarny Orzeł jednogłowy z koroną na głowie bez trąbów*²⁵.

Wizerunek herbu udzielonego przez Radziwiłłów przynosi dopiero przełom XVIII i XIX wieku. Wtedy to użyto dwukrotnie jedynej znanej pieczęci miejskiej. Pierwszy odcisk pochodzi z 1765 roku, zaś drugi z 1802. Pieczęć okrągła, o średnicy 57 mm. W polu pieczęci widnieje godło w postaci orła z tarczą prawdopodobnie z herbem Trąby na piersi, z głową zwieńczoną mitrą książęcą. Legenda otokowa głosi SIGILLUM CIVITATIS SŁAWATICENSIS. Poszczególne słowa oddzielone są separatorami w postaci krzyżyków ujętych w nawiasy²⁶.

Fot 8: Pieczęć Sławatycz odcisnięta na dokumentach z 1767 i 1802²⁷

²⁵ P. Bokota, *Materiały do dziejów miast guberni siedleckiej i ich herbów w zbiorach rosyjskiego Państwowego Archiwum Historycznego w Sankt Petersburgu* [w:] Archeion T. CI, Warszawa 2000, S. 98

²⁶ E. Rimsa, *Pieczęcie miast Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Warszawa 2007, s. 856-857

²⁷ Muzeum Narodowe w Krakowie, nr inw. MNK VIII-a-Rkps-564/33

Herb udzielony przez Radziwiłłów zaistniał po raz pierwszy w wersji kolorowej w projekcie stworzonym przez Teodora Chrząńskiego w 1847 na potrzeby *Albumu Heraldii Królestwa Polskiego*. Zaproponowane tam barwy to orzeł srebrny na czerwonym polu, tarcza sercowa niebieska. Projekty herbów z 1847 nie weszły w życie, zaś w 1869, Sławatycze utraciły prawa miejskie. Kwestia herbu Sławatycz została zapomniana na 90 lat.

Informacje o herbie Sławatycz jako pierwszy po długiej przerwie opublikował znakomity polski heraldyk Marian Gumowski. W swojej pracy z 1959 roku, poświęconej herbom Lubelszczyzny nie tylko przytoczył kształt herbu Sławatycz, ale także skrytykował proponowane przez Chrząńskiego barwy, słusznie zauważając, że orzeł powinien być Radziwiłłowski, tzn. czarny w polu złotym.

Rysunek 2: Herb Sławatycz według Gumowskiego²⁸

Konsekwentnie informację tą powielono w monumentalnym dziele poświęconym historycznym i współczesnym miastom Polski, *Miasta Polskie w tysiącleciu*. Autor ilustracji herbowych, Marian Haisig, stworzył własną stylizację herbu miejscowości, zaś barwy przyjął sugerowane przez Gumowskiego, precyzując barwę pola herbu Trąby jako czerwoną (również i tak rekonstruowano barwę pola herbu Trąby).

Rysunek 3: Herb Sławatycz według Haisiga²⁹

Herbem Sławatycz interesowali się badacze białoruscy. Kolorową rekonstrukcją herbu, którego rysunek nawiązuje bezpośrednio do jedynej znanej pieczęci, zamieścił w swojej książce z 1998 roku A. Citov. Godło umieszczone jest w tarczy zarezerwowanej przez heraldykę białoruską dla miast o XVI-wiecznej proveniencji.

²⁸ M. Gumowski, *Pieczęcie i herby miejscowości województwa lubelskiego*, Lublin 1959, s. 80

²⁹ Praca zbiorowa, *Miasta polskie w tysiącleciu*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965, tom I, tabl. LVI

Rysunek 4: Herb Sławatycz według heraldyki białoruskiej³⁰

Herb Sławatycz powrócił w obszar zainteresowania polskich władz wraz z odradzaniem się polskiej samorządowości w latach 90. Ówcześni decydenci najwyraźniej znali kształt właściwego herbu, tj. orzeł w mitrze z tarczą sercową z herbem Trąby³¹. Niestety przypisali mu barwy sugerowane przez Chrząńskiego. Być może przyjęli za poprawną rekonstrukcję barwną tego autora, lub, co bardziej prawdopodobne, w ramach źle pojmowanego patriotyzmu, zmienili barwy herbu z „niemieckich” na „polskie”. Błędne barwy to tylko jeden z problemów używanego obecnie herbu – wiele do życzenia pozostawia jego wykonanie plastyczne. Brakuje linii konturowych, zaś orzeł bardziej przypomina kurę. Niewłaściwa jest także korona – zamknięta korona królewska zamiast mitry książęcej.

Rysunek 5: Współcześnie używany herb gminy³²

Uświadomiwszy władzom gminy Sławatycze uchybienia plastyczne oraz niezgodność z prawdą historyczną obecnego herbu, uzyskaliśmy zgodę na opracowanie poprawnego wizerunku herbu, a także symboli i insygniów pochodnych.

Żadna inna miejscowość na terenie Gminy nie posiada własnej tradycji sfragistycznej czy heraldycznej.

³⁰ A. Цітоў, *Геральдыка Беларускіх Местаў*, Mińsk 1998, s. 232

³¹ Źródło: strony www Gminy, materiały promocyjne Gminy

³² Źródło: strony www Gminy, materiały promocyjne Gminy

Miejscowa heraldyka ziemska

W tradycje heraldyczne gminy wpisuje się naturalnie heraldyka ziemska. Począwszy od 1566 roku aż do 1795 roku, wieś, a potem miasteczko, znajdowało w województwie brzesko-litewskim, w powiecie brzeskim. Województwo brzesko-litewskie wydzielono z dużego województwa podlaskiego, które z kolei wydzielono w 1513 roku z jeszcze większego województwa trockiego³³. Województwo brzesko-litewskie używało charakterystycznego dla ziem litewskich herbu, czyli Pogoni³⁴. Mniejsze jednostki podziału administracyjnego I Rzeczypospolitej, powiaty, przeważnie herbów nie posiadały, tak było też w przypadku powiatu brzeskiego.

Rysunek 6: Herb województwa brzesko-litewskiego według Niesieckiego³⁵

Rysunek 7: Współczesna rekonstrukcja herbu województwa brzesko-litewskiego³⁶

Po III Rozbiorze Polski, Sławatycze znalazły się w cyrkule białskim (od 1804 włodawskim) w granicach austriackiej tzw. Nowej Galicji, która do 1803 roku była osobnym krajem koronnym, następnie zaś włączono ją do Galicji. Nie mamy żadnej wiedzy o ewentualnym herbie Nowej Galicji. Natomiast dla Galicji (Królestwa Galicji i Lodomerii) już w 1772 opracowano herb, nawiązujący do XVI-wiecznych herbów Galicji i Lodomerii, pochodzących z pieczęci roszczeniowych monarchów najpierw węgierskich, a potem habsburskich. Dla Galicji herbem tym były w polu błękitnym trzy korony złote, 2 i 1 (zapewne nawiązanie do herbu Kapituły Krakowskiej), zaś dla Lodomerii (złatinizowana nazwa Księstwa Włodzimierskiego), w polu błękitnym dwa pasy szachowane czerwono-srebrno. Herb ten nie ma żadnej starszej tradycji historycznej. Opisane dwa herby funkcjonowały w latach 1772-75 na jednej tarczy dzielonej w słup, z prawej herb Galicji, z lewej Lodomerii, jako herb Królestwa Galicji i Lodomerii.

W roku 1775 kompozycję tą wzbogacono o herb Księstwa Zatorskiego, dodając dodatkowe pole u dołu (tarcza dzielona w rosochę na opak), błękitne z orłem srebrnym.

³³ Z. Gloger, *Geografia historyczna ziem dawnej Polski*, Kraków 1903, s. 171

³⁴ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 81, 99, 113

³⁵ K. Niesiecki, *Korona polska (...)*, t. I, Lwów 1728, s. 183

³⁶ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Bastianow

Rysunek 8: Trójpłowy herb Galicji, Lodomerii i wspólny księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego, z herbem Austrii w tarczy sercowej, na rewersie monety 30 krajcarów z 1776³⁷

W roku 1782 dokonano jeszcze jednej zmiany, do dając czwarte pole, z herbem Księstwa Oświęcimskiego – w polu błękitnym orzeł czerwony, z inicjałem „O” na piersi, oraz dodając inicjał „Z” na piersi orła zatorskiego. Wymienione tu barwy pól i godła herbów księstw śląskich były różne odmieniane, wśród przedstawiających je artystów brak było konsensusu. Spotykało się np. czerwonego orła w srebrnym polu dla Zatoru.

Rysunek 9: Herb Królestwa Galicji i Lodomerii z dyplomu nobilitacyjnego Franciszka Bolla z 1794³⁸

Rysunek 10: Herb Królestwa Galicji i Lodomerii; laska marszałka krajowego ks. Eustachego Sanguszki z 1891³⁹

W 1804 powstał nowy herb Galicji. Przedstawiał on w polu błękitnym pas czerwony, nad nim kawkę czarną, pod nim trzy korony złote, 2 i 1. Nowe godło – kawka, miało nawiązywać do księstwa Halickiego, jako godło mówiące (*kawka – halka*). W okresie tym stworzono też kolejny złożony herb prowincji, który przedstawiał na tarczy trójdzielnej w polu górnym herb Lodomerii, w polach dolnych herby księstw śląskich, w tarczy sercowej herb Galicji. W użyciu był też wariant, w którym herb Galicji umieszczano w polu pierwszym, tworząc herb czwórdzielny w krzyż, oraz wariant czteropłowy jak herb z 1782⁴⁰.

³⁷ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 228

³⁸ S. Górzyński, *Nobilitacje w Galicji w latach 1772-1918*, Warszawa 1999, s. 39

³⁹ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 229

⁴⁰ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 227-231

Rysunek 11: Herb Galicji od 1804, pole dolne zawiera herb Galicji z 1772⁴¹

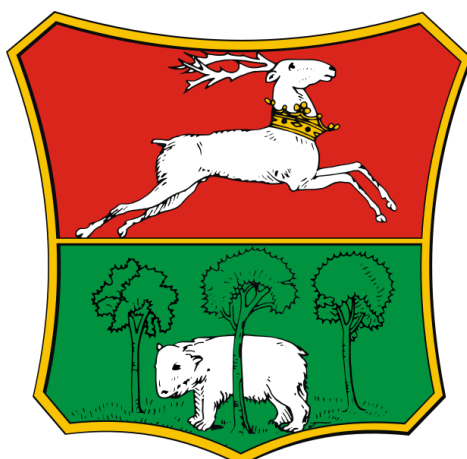

Rysunek 12: Herb wielki Austro-Węgier z lat 1836-66, w polu 6 (lewe dolne) herb Galicji – trójpolowy z tarczą sercową⁴²

Rysunek 13: Herb Galicji od 1807 według albumu *Kawa Hag*⁴³

Austria utraciła Nową Galicję na rzecz Księstwa Warszawskiego w 1807 roku i już jej nie odzyskała. Po upadku Napoleona i Kongresie Wiedeńskim w 1815, Sławatycze znalazły się w Królestwie Kongresowym, w powiecie włodawskim, tuż przy granicy z Rosją właściwą, która przebiegała na Bugu. Pierwotnie, Królestwo dzieliło się na województwa. Sławatycze znalazły się w dużym województwie lubelskim, przemianowanym w 1837 na gubernię lubelską. Dla województwa tego zaprojektowano herb będący kompilacją herbów dawnego województwa lubelskiego oraz ziemi chełmskiej⁴⁴.

Rysunek 14: Herb województwa, a potem guberni lubelskiej (1816-1844)⁴⁵

⁴¹ H. G. Ströhl, *Oesterreichisch-Ungarische Wappenrolle*, Wiedeń 1890

⁴² A. Znamierowski, P. Dudziński, *Wielka księga heraldyki*, Warszawa 2008, s. 203

⁴³ M. Gumowski, *Herbarz Polski*, Wydawnictwo Kawa Hag, 1932

⁴⁴ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 239

⁴⁵ Za Kuczyńskim – wikipedysta Poznaniak

W roku 1844 połączono gubernie lubelską i podlaską. Rok później stworzono także herb dla tego nowego tworu administracyjnego. Łączył on wcześniejsze herby obu guberni⁴⁶.

Rysunek 15: Herb guberni lubelskiej (1845-1866)⁴⁷

W roku 1867, przeprowadzono kolejną reformę administracyjną, w ramach której Sławatycze znalazły się w powiecie bialskim guberni siedleckiej. Zaprojektowano też nowe herby gubernialne (zatwierdzone w 1869). Herb guberni siedleckiej był tworem zupełnie nowym i przedstawiał czerwonego jelenia ze złotymi rogami i kopytami w polu usianym liśćmi dębowymi⁴⁸.

Rysunek 16: Herb guberni siedleckiej (1869-1917)⁴⁹

W 1912 roku z części terenów guberni lubelskiej i siedleckiej wydzielono gubernię chełmską, do której wraz z resztą powiatu bialskiego trafiły Sławatycze. Herb guberni chełmskiej, stworzony w 1914, był herbem Ziemi Chełmskiej, udstojnionym dwugłowym carskim orłem⁵⁰.

⁴⁶ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 245

⁴⁷ Za Kuczyńskim – wikipedysta Poznaniak

⁴⁸ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 245

⁴⁹ *Гербы губерний и областей Российской Империи*, Отпечатано по распоряжению министра внутренних дел. Санкт-Петербург: Картографическое заведение А.А. Ильина и типография Министерства путей сообщения А. Бенке, 1880

⁵⁰ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 249

Rysunek 17: Herb guberni chełmskiej (1914-1917) ⁵¹

Po odzyskaniu niepodległości, w 1920 Sławatycze znalazły się w województwie lubelskim, w powiecie bialskim (od 1923 włodawskim). Herb województwa lubelskiego miał wyglądać jak następuje: *Tarcza dwudzielna - w polu górnym czerwonym jeleni biały rogaty, na którego szyi korona królewska złota, nogi przednie jakby do biegu zapędzonego podniesione; w polu dolnym zielonym niedźwiedź biały między trzema drzewami.* Kompozycja była więc identyczna jak w herbach gubernialnych ⁵². Międzywojenne projekty herbów wojewódzkich nie zdążyły wejść w życie.

Rysunek 18: Projekt herbu województwa lubelskiego z 1938 ⁵³

Do koncepcji heraldyki samorządowej nie powrócono w latach powojennych, kiedy to zwalczano aktywnie wszelkie przejawy feudalizmu, do których według ówczesnych władz, zaliczały się także herby. Renesans heraldyki terytorialnej nastąpił wraz z reformą administracyjną w 1999 roku, kiedy nowopowstałe powiaty i województwa zaczęły przyjmować herby. Herb województwa lubelskiego zaprojektował w 2002 roku Andrzej Heidrich. Jest to przywrócony herb staropolskiego województwa lubelskiego ⁵⁴.

⁵¹ *Гербы губерний и областей Российской Империи*, Отпечатано по распоряжению министра внутренних дел. Санкт-Петербург: Картографическое заведение А.А. Ильина и типография Министерства путей сообщения А. Бенке, 1880

⁵² Projekt Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie nadania herbów województwom, AAN, PRM 59-10, s. 18-21

⁵³ Rys. W. Graniczny

⁵⁴ Uchwała Nr XLVI/615/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 23 września 2002 r.

Rysunek 19: Herb województwa lubelskiego⁵⁵

Herb przyjął także powiat bialski. Nawiązuje on wprost do herbu województwa brzesko-litewskiego i przedstawia Pogoń⁵⁶.

Rysunek 20: Herb powiatu bialskiego⁵⁷

Herb gminy Sławatycze

Oczywistym jest, że herbem gminy Sławatycze powinien być historyczny herb miasta Sławatycze. Wpisuje się to w nurt ocalania od zapomnienia historycznych wizerunków herbów miejskich. Ponadto żadna inna miejscowość na terenie Gminy herbem nigdy się nie posługiwała, zatem nie wchodzi w grę konieczność tworzenia herbu łączonego. Naszym zdaniem należy odrzucić jakiegokolwiek przekazy o herbach używanych przez Bohotynowiczów, Prońskich i Leszczyńskich, przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, brak bezpośrednich dowodów na używanie przez miasto herbów któregośkolwiek z tych rodzin, po drugie rodziny te były posiadaczami miasta tylko przejściowo. Herbem gminy powinien być więc herb nadany i potwierdzony przez Radziwiłłów, który był w użyciu na pieczęci miejskiej. Ponieważ odcisk jest dobrze zachowany, tak iż widać pojedyncze pióra, proponujemy zachowanie stylizacji godła z pieczęci, z jednym istotnym wyjątkiem. Wyjątek ten dotyczy ogona herbowego ptaka. Sposób jego przedstawienia na pieczęci jest zdaniem Komisji Heraldycznej nietypowy i odbiegający od kanonów. W związku z tym, projektanci stworzyli ten element godła w oderwaniu od pieczęci, w stylizacji nawiązującej do klasycznych przedstawień heraldycznych, inspirowanych m.in. *Herbarzem Scheiblerów* z XV-XVII wieku. Ogony orłów z tego dzieła, między początkiem ogona a jego końcem, rysowane są najczęściej w układzie: 1 lub 2 pióra krótkie, 1 długie, rozgałęzione, 1 krótkie.

⁵⁵ Projekt: Andrzej Heidrich

⁵⁶ Uchwała nr VIII/45/99 z 24.05.1999 r. w sprawie ustanowienia herbu powiatu bialskiego i sztandaru powiatu bialskiego

⁵⁷ Źródło: strony www Gminy, Projektant: nn

Rysunek 21: Herb Marchii Brandenburskiej z *Herbarza Scheiblerów*; orzeł ma tutaj klasyczny układ piór ogona⁵⁸

Kwestią, której należy poświęcić dłuższą chwilę, są barwy herbu. Oczywiście jest, że należy odrzucić orła srebrnego na czerwonym tle i użyć orła czarnego na złotym. Dopracowania wymagają jedynie szczegóły dotyczące uzbrojenia (dziób, szpony) herbowego ptaka. Wydaje się, że właściwym źródłem do ustalenia tego szczegółu będzie oryginalny dyplom cesarski, nadający udostojniony herb oraz tytuł książęcy Radziwiłłom. Pierwszy z serii takich dyplomów został wystawiony w roku 1518 dla Mikołaja „Amor Poloniae” Radziwiłła. Drugi pochodzi z 1547 i wystawiono go dla Mikołaja „Czarnego” Radziwiłła i Mikołaja „Rudego” Radziwiłła. Dyplom z 1547 zatwierdzał tytuł i herb linii Mikołaja „Amor Poloniae” dla dwóch pozostałych linii. Z linii Mikołaja „Czarnego” wywodzą się właściciele Sławatycz. Na pierwszym z tych dyplomów, orzeł jest cały czarny, zaś na drugim, orzeł ma uzbrojenie złote, a więc łamiące zasadę alternacji heraldycznej. Język jest czerwony⁵⁹. Po zapoznaniu się z preferencjami władz Gminy, przyjęliśmy złotą barwę uzbrojenia orła. Naszym zdaniem uzbrojenie jest wystarczająco niewielką częścią całego godła, aby nie stosowała się doń zasada alternacji. Ponadto, orzeł w takich barwach został potwierdzony w linii prostej przodkom Radziwiłłów, którzy użyli w 1676 roku miastu swojego herbu.

Niezależnie od zasłóści historycznych, wykorzystane w herbie barwy mają też ogólną symbolikę, oznaczają m.in.: złoto – szlachetność, delikatność, życzliwość, otuchę, wzniosłość, błękit – piękność, wzniosłość, pochwałę, prawość, czerń – pokora. Znaczenie mają też konfiguracje barw: czarna ze złotą symbolizują dostojeństwo, czarna z błękitną – miłosierdzie⁶⁰. Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury srebrnej przez kolor biały.

⁵⁸ Źródło: *Scheibler'sches Wappenbuch, älterer Teil*, 312c

⁵⁹ S. Górczyński, *Rodzina Radziwiłłów i ich tytuły* [w:] Radziwiłłowie herbu Trąby, Warszawa 1996, s. 46-47

⁶⁰ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 40-42

Rysunek 22: Herb książęcy Radziwiłłów z 1517⁶¹Rysunek 23: Herb książęcy Radziwiłłów z 1547⁶²

Reasumując, proponujemy, aby herbem gminy Sławatycze był:

W polu złotym orzeł czarny o uzbrojeniu złotym i języku czerwonym, z mitrą na głowie oraz na piersi z tarczą sercową błękitną, w której trzy trąby czarne o okuciach, ustniku, wylocie i nawiązaniach złotych, w rosochę.

Flaga gminy Sławatycze

Proponujemy, aby flaga gminy była płatem o proporcji 5:8 (wysokość do szerokości), żółtym, z godłem herbu wysokości 9/10 wysokości płata, umieszczonym w części czołowej w taki sposób, że oś symetrii godła znajduje się w odległości 1/3 szerokości flagi od drzewca. Flaga taka, czyli flaga heraldyczna, jest najlepszym rozwiązaniem z punktu widzenia eksponowania godła.

Baner Gminy Sławatycze

Baner gminy Sławatycze to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, szerokości 1/3 szerokości płata, jest umieszczone na 2/3 wysokości płata.

Pieczenie Ozdobne Gminy Sławatycze

Pieczenie Ozdobne Gminy Sławatycze zaprojektowano w trzech wariantach: pieczęć ogólna, pieczęć Rady Gminy i pieczęć Wójta. We wszystkich przypadkach pieczęcie są okrągłe, o średnicy 36 mm, z herbem Gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: + *GMINA SŁAWATYCZE*, + *RADA GMINY SŁAWATYCZE*, + *WÓJT GMINY SŁAWATYCZE*. Przerzywnik +, rozpoczynający legendę, ma postać krzyżyka kawalerskiego, motywu często używanego na dawnych polskich pieczęciach miejskich.

Łańcuchy Wójta i Przewodniczącego Rady Gminy Sławatycze

Łańcuchy wójta i przewodniczącego rady gminy Sławatycze składają się z 8 ogniwi w formie plakietek w kształcie stylizowanych masek „brodaczy” naprzemiennie z 10 ogniwami w formie potrójnej fali wpisanej w ażurowy prostokąt. Ponadto w projekcie znajdują się 2 dodatkowe ogniwa-plakietki w kształcie kwiatu (ogniwa pierwsze na prawo i lewo od klejnotu łańcucha), zawierające z prawej (heraldycznie) w czerwonym polu godło herbu województwa lubelskiego, zaś z lewej

⁶¹ Fot. AGAD

⁶² Fot. AGAD

(heraldycznie), w błękitnym polu godło herbu rodowego Trąby Radziwiłłów. Do pierwszego ogniwa łańcucha przywieszona jest od dołu plakietka z herbem gminy Sławatycze zrealizowanym w kolorze, ujętym w prosty ażurowy metalowy kartusz. Elementy metalowe łańcuchów są pozłacane dla wójta i posrebrzane dla przewodniczącego Rady. Elementy kolorowe są emaliowane. Ogniwa łańcucha mają podwójną symbolikę. Z jednej strony kwiaty oraz maski przeplecione wzorami na kształt wstążek mają przywołać na myśl tzw. sławatyckich brodaczy, których nakrycia głowy składają się właśnie z kwiatów i wstążek. Z drugiej strony falisty wzór może przywołać na myśl rzekę Bug. Godło herbu województwa oddaje przynależność administracyjną gminy, zaś godło herbu rodowego Radziwiłłów ich historyczną zwierzchność nad Sławatyczami.

Sztandar Gminy Sławatycze

Płat sztandaru jest kwadratem o wymiarach 100x100 cm, obszytym frędzlą szerokości 5 cm. Drzewce z drewna toczonego, średnicy 4 cm, i długości 200 cm. Dobór materiałów pozostawiamy w gestii władz Gminy. Prawa strona sztandaru to płat czerwony z godłem państwowym w części centralnej. Strona lewa to płat błękitny, w którego centrum herb gminy, powyżej napis GMINA, poniżej półokręgiem – SŁAWATYCZE czcionką w barwie granatowej. Na prawo od herbu rok 1515 – rok rzekomego pierwszego nadania praw miejskich Sławatyczom, na lewo rok 2015 – fundacji sztandaru. W rogach sztandaru – stylizowane maski brodaczy ze wstążkami. Projektanci sugerują użycie złotej nici dla złotych elementów herbu oraz dla masek „brodaczy”. Na drzewcach sztandaru osadzona jest tulejka wysokości 10,5 cm i średnicy 4,5 cm, na której ażurowy grot z godłem herbu Trąby Radziwiłłów. Całość wysokości 32 cm, wykonana z metalu w barwie złocistej. Kwestie techniczne

Specyfikacja barw CMYK:

Złoty	– C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%
Błękitny	– C: 100%, M: 20%, Y: 0%, K: 0%
Czerwony	– C: 0%, M: 100%, Y: 100%, K: 0%
Granatowy	– C: 0%, M: 100%, Y: 100%, K: 50%
Czarny	– C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 100%